

Griffiths
A Janus-kő

Griffiths
A Janus-kő

Kossuth Kiadó

A fordítás alapja:
The Janus Stone: A Ruth Galloway Mystery (Book 2)
by Elly Griffiths
First published in Great Britain in 2010 by Quercus,
an Hachette UK company

Fordította
Svoboda Róbert

Borítóterv
Chris Covers

Borítófotó:
123RF

ISBN 978-963-544-937-8

Minden jog fenntartva

Copyright © 2010 by Elly Griffiths
Hungarian edition © Kossuth Kiadó 2023
Hungarian translation © Svoboda Róbert 2023

Az unokahúgaimnak és unokaöcsémnek:
Francscának, Williamnek,
Robertnek, Charlotte-nak és Eleanornak

Június 1.

Carna ünnepe

A ház várakozik. Tudja. Amikor tegnap áldozatot mutattam be, a belek feketék voltak. Minden éjszakába fordult. Odakint tavasz van, de a házban hideg honol, mindenre ráborul a kétségbeesés leple.

Átkozottak vagyunk. Ez már nem ház, hanem egy sír. A madarak már nem dalolnak a kertben, de még a napfény sem mer áthatolni az ablakon. Senki sem tudja, hogyan lehetne feloldani az átkot. Megadták magukat, és csak fekszenek, mintha a halált várnák. De én tudom, és a ház is tudja.

Már csak a vér menthet meg minket.

1

Enyhe szellő simít végig a dombtetőt borító magas fűvön. Közélről a táj hétköznapiinak tűnik, hanga és silány legelők alkotják, a földből itt-ott kiáll egy fehér kő, mint valami útjelző tábla oszlopa. De ha madártávlatból néznénk le a nem túl figyelemre méltó dombokra, kör alakú földcsáncokat látnánk, és a zöldtől-barnától elütő, sötétebb négy-szögeket, egyértelmű jeleit annak, hogy ezt a földet már sokan, nagyon sokan lakták előttünk.

Ruth Galloway lassan sétál fel a dombra, neki nincs szüksége sasszemre, hogy tudja: ez egy jelentőségteljes régészeti lelőhely. A kollégái az egyetemről már napok óta ásnak itt, és nemcsak egy római villa, hanem korábbi, bronzkori és vaskori települések nyomait is megtalálták.

Ruth már korábban szerette volna meglátogatni a helyszínt, de mostanáig elfoglalt volt, szemináriumi dolgozókat javított, és készült a szemeszter végére. Május van, édeskés illat, rengeteg pollen és az eső illata száll a levegőben. Megáll, hogy levegőhöz jusson, és hogy élvezhesse a kintlélet ezen a tavaszi délutánon. Az év eléggé sötét volt eddig, de azért nem hiányoztak váratlan jó fordulatok sem. Kielevezi, hogy megállhat egy kicsit, és érezheti a napfényt az arcán.

– Ruth!

Megfordul, és egy férfit lát közelíteni. Farmert visel, és a munkában bepiszkolódott inget, szinte tudomást sem vesz a dombról, hosszú léptei egyenletesek. Magas és vékony, a haja sötét és göndör, a halántékán őszül. Dr. Max Grey régész, a római kori Britannia szakértője a Sussexi Egyetemen, és pár hónapja tartott előadást náluk, az Észak-norfolki Egyetemen.

– Örülök, hogy eljött – mondja a férfi, úgy néz ki, őszintén. Üdítő változatosság a legtöbb régészhez képest, akik utálják egy másik szakértő jelenlétét a terepükön. Márpedig Ruth elismert szakértő: a csontok, a bomlás és a halál szakértője, az igazságügyi régészet specializáció vezetője.

– Leástak egészen az alapokig? – kérdezi Ruth, miközben követi kollégáját a domb tetejére.

Idefönt már hidegebb van, valahol a magasban egy pacsirta dalol.

– Igen, azt hiszem – válaszolja Grey, és az előttük húzódó, szép szabályosan kiásott árokra mutat, melynek falában félúton szürke kő látható. – Azt hiszem, találtunk valamit, ami igazán érdekelni fogja.

Nem is kell folytatnia, Ruth tudja, miről van szó.

– Csontokat.

Harry Nelson nyomozó főfelügyelő kiabál. Bár eléggé hirtelen haragú a munkában (otthon a feleségével és a lányaival olyan, mint egy doromboló kiscica), általában nem egy ordítózsos fajta. Inkább morcosan parancsokat oszt, általában futtában a következő feladat felé. A gyors döntések rövid türelmű embere ő. Cselekedni szeret: bűnözőket elkapni, gyanúsítottakat kihallgatni, túl gyorsan vezetni és túl sokat

enni. Nem szereti az értekezleteket, az értelmetlen megbeszéléseket, se megfogadni mások tanácsát. De amit minde nekfelett ki nem állhat, az az, amikor egy szép tavaszi napon az irodájában kell ülnie, és az új számítógépét kell győzködni, hogy álljon már szóba vele. Ezért a kiabálás.

– Leah! – bömböli.

Leah, Nelson adminisztrátor-asszisztense (vagy titkár-nője, ahogy Nelson szereti hívni), óvatosan belép a szobába. Törékeny, fekete hajú, sötét bőrű, huszonöt éves lány, akiért a fiatalabb rendőrtisztek odavannak. Nelson viszont főleg kávéforrásként tekint rá, és a napról napra újabb és szeszélyesebb technológiai vívmányok tolmácsolójaként.

– Leah, már megint elsötétült a képernyő – panaszolja.

– Kikapcsolta? – kérdezi Leah.

Nelsonnak szokása volt, hogy idegességében kihúzogattott vezetékeket, egyszer még áramszünetet is okozott az egész második emeleten.

– Nem. Vagyis talán egyszer-kétszer.

Leah lebukik az íróasztal alá, hogy ellenőrizze, minden jól van-e összekötve.

– Nekem úgy tűnik, rendben van – mondja. – Nyomjon le egy billentyűt.

– Melyiket?

– Lepjen meg.

Nelson rácsap a szóköz-billentyűre, és a számítógép csodálatos módon életre kel, majd szinte gúnyosan azt mondja: „Jó napot, Nelson nyomozó főfelügyelő!”

– Baszódj meg – válaszolja neki Nelson, és az egér után nyúl.

– Hogy mondja? – Leah szemöldöke felszökik a homlokára.

– Nem maga – mondja Nelson. – Ez az izé. Ha csevegni akarok, majd szólok.

– Gondolom, be van programozva, hogy köszönjön – mondja Leah egyenletes hangon. – Az enyém egy kis daltamot játszik.

– Jézus szíve...

– Whitcliffe kapitány azt mondja, mindenkinek meg kell barátkoznia az új számítógépekkel. Ma négykor lesz egy gyorstalpaló.

– Dolgom van – mormog Nelson úgy, hogy fel se néz. – Át kell mennem Swaffhambe egy eset kapcsán.

– Nem ott van valami ásatás? Római kori maradványokat keresnek. Láttam múltkor az *Időutazó csapatban* – mondja Leah.

Háttal áll Nelsonnak, aktákat rendezget a polcokon, így nem látja, hogy hirtelen érdeklődés jelenik meg a nyomozó arcán.

– Ásatás? Régészek?

– Igen – válaszolja Leah, és megfordul. – Egy egész római kori települést találtak ott, úgy gondolják.

Nelson most odahajol a számítógép monitorjához.

– Sok régész dolgozik arrafele, igaz?

– Igen. A nagybátyámé a helyi kocsmá, a Főnix. Azt mondja, ott vannak minden este. Meg kellett dupláznia az almaborrendelését azóta.

– Jellemző – morogja Nelson. Éppen el tudja képzelni, hogy a régészek almabort isznak, de az igazi férfiak itala a sör. Persze ha régézlányok, az már egészen más...

– Lehet, hogy megnézem azt az ásatást visszafele – mondja.

– Érdekli a történelem? – kérdezi Leah kételkedve.

– Engem? Igen, lenyűgöz. Ki nem hagynám a *Tudorok* egyetlen epizódját sem.

– Akkor beszélhetna a kocsmakvízcsoportunkba.

– Ahhoz túl izgulós vagyok – mondja Nelson egykedvűen, s közben egy ujjal begépezi a jelszavát: Nelson1. Szereti az egyértelműséget. – Megkérhetem valamire, kedves? Csinálna nekünk egy kávé?

Swaffham csinos mezőváros, az a fajta, amin Nelson minden nap áthajt, és fel se tűnik neki. Pár mérfölddel kijebb az ember már a vidék szívében van: derékig érő fűvel borított mezőket lát, az úton ballagó teheneket és egy unott kinézetű pásztorfiút, aki quadon ülve hajtja őket. Nelson pillanatok alatt eltéved, és már majdnem feladja, amikor eszébe jut megkérdezni a tunya ifjút, hogy merre van a Főnix. A kocsmá mindig biztos pont Norfolkban. Mint kiderül, egész közel van, így Nelson visszafordul kocsijával a sárban, aztán bekanyarodik egy mellékútra, ami inkább csak egy csapás, és nemsokára ott is van, egy alacsony, nádfedeles épület egy magas, füves töltéssel szemben. Nelson leparkol a kocsmá előtt, és bár magának sem akarja elismerni, izgatott lesz, amikor megpillant egy ütött-kopott piros Renault-t az út túloldalán, egy domb alján. Nem találkoztunk már egy ideje, ennyi az egész, jó lesz újra beszélni, gondolja.

Fogalma sincs, merre lehet az ásatás, de úgy sejt, a töltés tetejéről többet lát majd. Szép ez az este, az árnyak hosszan nyúlnak el a fűben, a levegő balsamos. De Nelson nem vesz tudomást a környezetéről, a sivár tengerpartra gondol, holttestekre, melyeket elragad és kisodor a tengerre a könyörtelen árapály, arra, ahogy megismerte Ruth Gallowayt. Ő volt az igazságügyi régész, akit segítségül

hívtak, amikor csontokra bukkantak a Szikes-lápon, Észak-Norfolk tengerpartjának egy kietlen részén. Bár azokról a csontokról kiderült, hogy több mint kétezer évesek, Ruth rövidesen részese lett egy sokkal aktuálisabb nyomozásnak, ami egy elrabolt és valószínűleg meggyilkolt ötéves kislány után folyt. Azt az ügyet három hónappal ezelőtt lezárták, azóta nem látta Rutht.

A domb tetejéről csak még több dombot lát, semmi érdekeset, bár a távolban mintha valami földmunkák folynának. Két emberalakot vesz észre, ahogy egy ívelt földsánc tetején sétálnak. Az egyikük egy barna hajú nő, bő, sötét színű ruhában, a másik egy magas férfi, sáros farmerben. Biztosan ez is almabort iszik.

– Ruth! – kiáltja meg Nelson.

A nő feléje, a hang irányába fordul, mosolyog, ahogy észreveszi őt. Kimondottan szép mosolya van, de ezt valószínűleg sosem mondaná meg neki.

– Nelson!

És jól is néz ki, gondolja a nyomozó, csillog a szeme, az arca rózsás a testmozgástól. De fogyni nem fogyott, és Nelson úgy érzi, csalódott is lenne, ha így történt volna.

– Hát te mit keresel itt? – kérdezi Ruth.

Nem csókolják meg egymást, még csak kezét sem fognak, de széles mosollyal néznek egymásra.

– Itt jártam a közelben egy ügy kapcsán. Hallottam, hogy itt ásatás zajlik.

– Csak nem az *Időutazó csapatot* nézed már te is?

– Az a kedvenc műsorom!

Ruth szkeptikusan mosolyog, majd bemutatja a kísérőjét.

– Ő doktor Max Grey a Sussexi Egyetemről. Ő vezeti az ásatást. Max, az úr Nelson nyomozó főfelügyelő.

A férfi meglepetten néz. Nelson maga is érzi, hogy a titulus idegenül hangzott az aranyló naplementében.

– Történnék bűncselekmények, még ilyen helyeken is – mondja Nelson halkán Max Greynek. A tudósok valahogy sosem rajonganak a rendőrökért.

De Grey elmosolyodik.

– Érdekli a régészet, nyomozó úr?

– Bizonyos esetekben – mondja Nelson óvatosan. – Ruth... Doktor Galloway... és én nemrég közösen dolgoztunk egy ügyön.

– A Szikes-lápon történekről van szó? – kérdezi Max nagyra nyílt szemekkel.

– Igen – mondja Ruth kurtán. – Nelson nyomozó azért vette fel velem a kapcsolatot, mert csontokat találtak a lápon.

– Mire kiderült, hogy kőkorszakiak voltak az átkozottak – mondja Nelson.

– Vaskoriak – javítja ki Ruth ösztönösen. – Ami azt illeti, Harry, Max is talált ma emberi maradványokat.

– Vaskoriakat? – kérdezi Nelson.

– Római koriakat, úgy gondoljuk. Egy ház fala alá temették őket. Gyere, nézd meg.

Ruth mutatja az utat, oldalazva leereszkednek a sánctól a gödrök, árkok felé. Közelebbről szemlélve Nelson látja, hogy a terület tele van ezekkel a buckákkal és dombokkal, némelyik ívelt, némelyik csak áll egymagában, mint egy nagy vakondtúrás.

– Mi ez a sok hupli? – kérdezi Nelson Max Greytől.

– Úgy gondoljuk, védfalak lehettek – válaszolja Max, és felragyog az arca, ahogy az a régészekkel szokott lenni, amikor készülnek halálra untatni az embert. – Tudja, úgy véljük, hogy egy egész település volt itt, elég közel vagyunk

a régi római úthoz, de a felszínen az egyetlen jelek a barna sávok a fűben, a növényzet változása, ilyesmik.

Nelson visszanez a lágy ívű töltésre. El is tudja képzelni, hogy fal volt valamikor, de a többi csak fűnek tűnik neki.

– És ez az emberi csontváz, azt mondja, hogy egy fal alatt van?

– Igen. Ástunk egy kutatóárkot, és ott is volt. Úgy gondoljuk, hogy egy villa fala volt, mégpedig úgy fest, egy meglehetősen nagy villáé.

– Furcsa, hogy épp egy fal alatt találnak csontokat – mondja Nelson.

– Lehetett építőáldozat – mondja Max.

– Az micsoda?

– A kelták és néha a rómaiak is embereket temettek falak és bejáratok alá felajánlás gyanánt Janus és Terminus isteneknek.

– Terminus?

– A határok istene.

– Hozzá imádkozom, valahányszor a Heathrow-n járok. És a másik?

– Janus, a kapuk és ajtók istene.

– Szóval megöltek embereket és a házuk alá temették őket? Fura egy szokás.

– Nem tudjuk, hogy megölték-e őket, vagy máshol meghaltakat temettek ide – mondja Max higgadtan –, de gyakran gyerekek maradványairól van szó.

– Jézusom!

Eljutottak a befedett árokhoz. Ruth felemeli a kék ponyvát, és letérdepel az árok szélén. Nelson leguggol mellé. Egy gondosan megnyitott, téglalap alakú gödröt lát (gyakran azt kívánja, bárcsak a helyszínelői is olyan alaposak

lennének, mint a régészek), az oldalai precízen, egyenesen vannak megásva. Úgy egy méter mély, Nelson tisztán látja benne a talajrétegek metszetét, a humusz alatt agyag, majd mészkő következik, az alatt pedig apróbb kövek szürke rétege húzódik. A kövek mellett egy mélyebb gödör, melynek mélyén ott fehérlik valami.

– Nem ástátok ki? – kérdezi Nelson.

– Nem – feleli Ruth. – Fel kell jegyeznünk és le kell rajzolnunk a sírt és a csontvázat, hogy megérthessük a kontextusát. Nagyon fontos lehet a csontváz tájolása. Komoly jelentőséggel bírhat például, ha kelet felé néz.

– Az atyák annak idején azt mondták nekünk, hogy lábbal keletnek aludjunk – mondja Nelson felidézve egy régi emléket –, hogy ha éjszaka meghalnánk, besétálhasunk a mennyországba.

– Érdekes maradványa egy babonának – mondja Ruth hűvösen, mire Nelsonnak eszébe jut, hogy Galloway tanárnőtől elég messze áll a vallás. Ruth még hozzáteszi: – A templomok majdnem mindig kelet–nyugati tájolásúak, sosem észak–délieliek.

– Ezt észben tartom.

– És néha a sírokban a férfiak nyugatnak, a nők keletnek néznek – szól közbe Max.

– Elég szexistán hangzik – mondja Nelson kihúzva magát.

– És te sosem vagy szexista – mondja Ruth.

– Soha. Nemrég voltam egy tanfolyamon, ami a rendőrségen belüli nemi szerepek újradefiniálásáról szólt.

– És milyen volt?

– Kalap szar. Ebédidőben eljöttem.

Ruth nevet, és Max, aki eddig rosszállóan nézett, most szintén elmosolyodik, s közben felváltva néz Ruthra és

Nelsonra. Itt alighanem valami többről van szó, mint eredetileg gondolta.

– Lemegyünk a Főnixbe, megyünk megiszunk ott valamit – mondja Ruth. – Velünk tartasz?

– Nem lehet – mondja Nelson sajnálkozva. – Még dologom van ma este.

– Micsoda?

– Egy jótékonyági bál lesz a fesztivál finanszírozására. A kastélyban tartják. Szmoking meg minden. Michelle mindenáron el akart menni.

– Hát igen, így élnek a gazdagok – mondja Ruth.

Nelson válaszul csak mordul egyet. Rosszabbat el sem tud képzelni, mint szmokingban parádézni egy rakás sznob majom társaságában. De nem csak a felesége, a főnöke, Gerry Whitcliffe is ragaszkodott hozzá, hogy ott legyen.

– Ez pont az a fajta PR, amire a rendőrségnek szüksége van – mondta a kapitány, ügyelve rá, hogy ne mondja ki: pont amiatt van szüksége a rendőrségnek jó PR-ra, ahogy Nelson kezelte a Szikes-láp-ügyet.

Píár! Jézus szíve!

– Kár – mondja Max lazán, és a kezét Ruth vállára teszi. – Talán majd máskor.

Nelson nézi, ahogy távolodnak. A Főnix terasza kezd megtelni kora esti vendégekkel. Nevetés hallatszik, és az összekoccanó poharak hangja. Nagyon reméli, hogy Leah bácsikája kifogyott az almaborból.